

Meddelte vassdragskonsesjoner 1962.

53. Et stiftendes aksjeselskap med A/ S Rjukanfos og staten som deltakere.

(Tillatelse til erverv og regulering i Røldal-Suldalvassdragene m. v.)
Kgl. res. av 21. desember 1962.

Stortinget har ifølge meddelelse fra dets presidentskap i møte 10. desember 1962 gjort følgende vedtak:

«Stortinget samtykker i at et stiftendes aksjeselskap med A/S Rjukanfos og staten som deltakere får tillatelse til erverv og regulering i Røldal-Suldalvassdraget m. v. i samsvar med Industridepartementets tilråding av 9. november 1962 og det som er uttalt i denne innstilling.»

Vedtaket er i samsvar med Innst. S. nr. 59 for 1962-63 og i det vesentlige med St. prp. nr. 29 for 1962-63.

De av Stortinget vedtatte vilkår for erverv og reguleringstillatelser lyder:

«1.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Beslutninger i generalforsamling som fastsetter alminnelige eller særlige innskrenkninger i styrets virksomhetsområde blir alene gyldige når de godkjennes av departementet.

2.

For så vidt konsesjonæren anvender energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det av almene hensyn finner grunn til å gripe inn, anerkjennes som rett saksøker i anledning av mulige overtredelser av nabo lovgivningen.

3.

Arbeidet må påbegynnes innen 2 – to – år fra konsesjonens datum, og vannbyggings-arbeidene, reguleringene og overføringene må fullendes og full drift påbegynnes innen en ytterligere frist av 5 – fem – år.

Driften må ikke uten Kongens samtykke i så lang tid som 3 år kontinuerlig stanses eller kontinuerlig innskrenkes til mindre enn en tredjepart av det i den forløpne tid innsatte, på regelmessig drift beregnede maskineris energi, heri ikke iberegnet hva som måtte være avgitt til bruk for stat eller kommune etter post 15 og sådanne stansninger eller innskrenkninger må ikke noensinne i løpet av 10 år samlet finne sted i så meget som 5 år. Ved tidsberegningene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragel ser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte. For overtredelse av de i nærværende post omhandlede bestemmelser erlegger selskapet en løpende mulkt, stor kr. 200 pr. dag som vedkommende frister oversittes.

4.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene fortrinnsvis anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell

— 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges. Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra disse regler.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien.

Mulkten tilfaller statskassen.

5.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

6.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

7.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden å skaffe arbeiderne og funksjonærene ved anleggene og disses familier den nødvendige legehjelp ved fastboende lege og å holde eller helt eller delvis dekke utgiftene til for øyemedet tjenlig sykehus eller sykestue med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Det kan også pålegges konsesjonæren etter vedkommende departements nærmere bestemmelse, helt eller delvis å bære utgiftene til vedkommende kommuners alminnelige forebyggende helsetjeneste og alminnelige sosiale tiltak.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

8.

Konsesjonæren er forpliktet til ved arbeidets påbegynnelse å sørge for midlertidig forsamlingslokale til bruk for arbeiderne og den øvrige til anleggene knyttede befolkning, eller hvor det måtte være mere hensiktsmessig og ikke falle vesentlig dyrere, å bidra til permanent forsamlingslokale f.eks. samfunnshus, alt etter nærmere bestemmelse truffet av vedkommende departement.

Konsesjonæren skal stille kr. 100 000 til rådighet for almindennende virksomhet og til geistlig betjening etter Kirkedepartementets nærmere bestemmelse.

9.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelsen i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonær og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet

gjennom oppsiingsregler i nevnte paragraf.

Konsesjonæren er forpliktet til for strøk hvor det som følge av utbyggingen ventes å bli bymessig bebyggelse eller en større samling av mennesker, å bekoste utarbeidet utkast til reguleringsplan og innsende denne til vedkommende regjeringsdepartement gjennom de stedlige myndigheter. Ved reguleringens fastsettelse kan departementet forlange avstått av konsesjonærens eiendom uten vederlag grunn til offentlige veger og gater — både i og utenfor det regulerte strøk — samt grunn til oppførelse av bygninger til skoler, kirke, post, telegraf, rettslokale og fengsel.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidene. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede samt erstatningens størrelse ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Eventuell erstatning innbetales til Vegdirektoratet. Veger, bruer og kaier som konsesjonæren anlegger skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anleggene. De stedlige myndigheter tas med på råd ved valg av trase for anleggsvegene.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til, etter skjønnets nærmere bestemmelse, å bekoste:

- a) stølsbilveg fra inntaket ved Grytøyrelva til Nyastøl og videre fram til Blåbergnutstølen, 50 pst. av disse omkostninger regnes som forskuttering av statsbidrag,
- b) stølsbilveg fra Edlandshaugen til Frøystul,
- c) traktorveg fra Bratteteig til Odland, så fremt de her berørte bruk ikke blir innløst,
- d) merutgiftene ved anlegg av riksveg 340 ved Svandalsflona forårsaket ved oppdemmingen av Votnavatn,
- e) fast båtrute på Valdalsmagasinet i sommertiden og weaselrute i Valdalen fram til Middalen i vintertiden, særlig av hensyn til seterdrift, turisttrafikk, jakt og fiske og transport av ved,
- f) nødvendig omlegging av driftevegen på nordsiden av Sandvatn.

De fremsatte vegkrav utover forannevnte forutsettes avgjort av tiltaksskjønnet på vanlig måte, jfr. post 25.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til for regulerings-, overførings- og kraftanleggene å opp samle et fond til sikring for vedkommende forsorgskommune overensstemmende med de regler som i lov om forsorgsvesenet av 19. mai 1900, kap. 4, er gitt om bergverker.

Likeledes er konsesjonæren forpliktet til etter vedkommende departements nærmere bestemmelse å avsette et fond til sikring av vedkommende kommunes (eller kommuners) utgifter til understøttelse av de ved regulerings- og overføringsanleggene, utbyggings arbeidene og oppførelse av kraftstasjon beskjeftigede arbeidere og deres familier. Fondet forvaltes av det offentlige. Den del av dette fond som ikke medgår til dekning av kommunens utgifter til understøttelse av arbeidere ved de nevnte anlegg, overgår til et for det hele land eller visse deler av landet felles fond, som fortrinnsvis skal tjene til sikring for kommunene men som også skal kunne benyttes til andre formål til beste for arbeiderne, alt etter nærmere regler som Kongen gir. På samme måte skal forholdes med det førstnevnte fond, hvis det senere ved lov blir bestemt.

13.

Anvendes vasskraften til produksjon av elektrisk energi, må konsesjonæren ikke uten samtykke fra vedkommende departement inngå i noen overenskomst til kunstig forhøyelse av prisene her i riket på energi eller på de produkter som frembringes ved energien.

14.

Såfremt kraften blir anvendt til frembringelse av kunstige gjødningsstoffer skal der årlig stilles til disposisjon for det norske jordbruk inntil 10 pst. av produksjonen etter en pris som i tilfelle selskapet eksporterer sådanne stoffer skal ligge 10 pst. under selskapets eksportpriser på den tid bestillingen finner sted. Hvis ingen eller ingen nevneverdig eksport finner sted, skal prisen ligge 10 pst. under en beregnet eksportpris som fastsettes av Landbruksdepartementet på grunnlag av den da gjeldende verdensmarkedspris. Selskapet er dog ikke pliktig til å avgi gjødningsstoffer til under produksjonsprisen.

Selskapet plikter ved årets utløp å gi Landbruksdepartementet oppgave over produksjonen av gjødningsstoffer i siste kalenderår samt i tilfelle over nettoeksportprisen beregnet etter gjennomsnittet for siste kalenderår.

Bestilling skjer gjennom Landbruksdepartementet og må minst være på 500 tonn.

Det kvantum som i henhold til foranstående kan forlanges uttatt leveres av selskapet f.o.b. med minst 14 dagers varsel i partier som av Landbruksdepartementet blir bestemt.

Landbruksdepartementet drar omsorg for at salget av det her omhandlede kvantum skjer til forbrukerne således at de til den reduserte pris kjøpte stoffer hverken kommer i handelen som alminnelig salgsvare eller benyttes som råprodukt til videre fabrikkasjon.

15.

Konsesjonæren er forpliktet til å avgi inntil 10 pst. av den gjennomsnittlige kraftmengde, som vassfallene etter den foretatte utbygging, regulering og overføring kan frembringe med den påregnelige vassføring år om annet til den kommune hvor kraftanlegget er beliggende, eller andre kommuner, derunder også fylkeskommuner.

Fordelingen av kraften bestemmes av ved kommende regjeringsdepartement. Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonene eller fra fjernledningene eller ledningsnettet, hva enten ledningene tilhører anleggenes eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økte utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallene kan gi, er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris. Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig som uttak varsles

kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til endret pålegg etter 3. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

Unnlater konsesjonæren å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko for så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

Konsesjonæren er forpliktet til å samarbeide med andre kraftverker når dette finnes hensiktsmessig av hensyn til den alminnelige kraftforsyning. Bestemmelse herom treffes i mangel av minnelig overenskomst av et av Kongen oppnevnt skjønn som også fastsetter de nærmere tekniske og økonomiske vilkår for sådant samarbeid.

Konsesjonæren plikter på egen bekostning å foreta de forandringer av anleggene som måtte finnes påkrevd av hensyn til sådant samarbeid. Bestemmelsene herom treffes av departementet. Det tas ved avgjørelsen størst mulig hensyn til anleggets økonomiske forhold.

16.

Konsesjonæren skal betale en årlig avgift til staten av kr. 1 pr. nat.-hk, beregnet etter den gjennomsnittlige kraftmengde som vassfallene etter den foretatte utbygging, regulering og overføring kan frembringe med den påregnelige vassføring år om annet og en årlig avgift til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer av kr. 4,50 pr. nat.-hk, beregnet på samme måte. Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiften tas opp til ny prøvelse.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som vasskraften tas i bruk. Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

17.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringene, overføringene og vassfallenes utbygging, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte, og de skal til enhver tid holdes i fullt ut driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

18.

Når 60 år er forløpet fra konsesjonens datum, tilfaller vassfallene med alle de innretninger, hvor igjennom vannets løp og leie forandres, så som damanlegg, kanaler, tunneler, bassenger, rørledninger m.m., de til utbyggingene og kraftanleggene ervervede grunnstykker og rettigheter, kraftstasjoner med til hørende maskineri og annet tilbehør samt arbeiderboliger og andre bygninger, som hører med til kraftanleggene, staten, med full eiendomsrett og uten vederlag. Hvilke bygninger og innretninger som hører med til kraftanleggene avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn. Det som ikke tilfaller staten, kan den innløse for dets verdi etter skjønn på sin bekostning eller forlange fjernet innen en av departementet fastsatt frist.

Anleggene med installert maskineri skal ved konsesjonstidens utløp være i fullt ut driftsmessig

stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Konsesjonæren plikter på egen bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

19.

Reguleringskonsesjonen gjelder i 60 år fra konsesjonens datum. Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras.

De utførte regulerings- og overføringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anleggene.

Ved utløpet av den i reguleringskonsesjonen fastsatte tid har staten rett til å kreve avstått uten godtgjørelse regulerings- og overføringsanleggene med tilliggende grunn og rettigheter og med de bygninger og andre innretninger som er oppført av hensyn til reguleringen. Hvilke bygninger og innretninger staten kan forlange avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

20.

I det 35. år skal staten kunne innløse anleggene i den utstrekning hvori de etter post 17 tilfaller staten og etter post 18 kan kreves avstått ved konsesjonstidens utløp. Benytter staten seg ikke herav, skal den i det 10. og 20. år deretter ha samme adgang. Bestemmelse om innløsning må være meldt konsesjonæren 5 år i forvegen. Innløsningssummen skal bestemmes således at vassfallene med tilhørende reguleringer, overføringer, grunnstykker, rettigheter samt vannbyggningsarbeider og hus betales med hva de bevislig har kostet konsesjonæren, med fradrag for amortisasjon i forhold til den forløpne del av konsesjonstiden, mens rørledninger, maskiner og annet tilbehør innløses for deres tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Såfremt anleggene innløses, plikter staten å overta de av konsesjonæren med offentlig tillatelse inngåtte kontrakter om bortleie av kraft for et tidsrom som ikke må strekke seg utover 5 år etter innløsningen. Staten har rett til for sådant bortleie av kraft å kreve en godtgjørelse som svarer til den gjennomsnitt lige betalte pris på elektrisk kraft her i riket for lignende formål. I mangel av minnelig overenskomst herom fastsettes prisen ved et av Kongen oppnevnt skjønn, hvis avgjørelse ikke kan påankes.

21.

Nærmere bestemmelse om betalingen av av gifter og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

22.

Reguleringsanleggets eier plikter å avgi vatn fra østre vassdrag i sådan utstrekning, at den alminnelige fløting i Suldalslågen forulempes så lite som mulig ved reguleringen. Spørsmålet om hvilke forføyninger han skal treffe, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn. Skade eller ulempe for fløtingen som ikke på denne måte avhjelpes blir å erstatte overensstemmende med reguleringslovens § 16.

23.

Innen reguleringen tas i bruk skal konsesjonæren innbetale til næringsfond til Røldal og Suldal kommuner kr. 1 000 000. Hvert år innbetaler dessuten konsesjonæren til fondet kr. 25000 til hver

av kommunene Røldal og Suldal. For fondet skal utarbeides vedtekter som godkjennes av vedkommende departement.

24.

I den utstrekning vedkommende departement bestemmer plikter konsesjonæren:

- 1) Å sette ut yngel og/eller settefisk (her under også flerårige) i de mengder og på de steder i de vannområder som berøres av reguleringene og overføringene.
- 2) Å anlegge og drive klekkeri og settefiskdammer til dekning av behovet for yngel og settefisk.
- 3) Å treffe nødvendige foranstaltninger for å sikre tilstrekkelige mengder stamfisk.
- 4) Å anbringe gitter eller annen sperreanordning foran tappeluker og tunnelinntak. Alt fiske i avløpstunnel og kanal fra kraft stasjon skal være forbudt.
- 5) Å foreta finrydding av fiskeplasser på de neddemte områder etter skjønnets nærmere bestemmelse.
- 6) Å bekoste fiskeribiologiske undersøkelser i de områder som berøres av reguleringene og overføringene.
- 7) Å refundere utgifter til forsterket jakt- og fiskeoppsyn i anleggstiden etter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

I stedet for pålegg under pkt. 2) kan vedkommende departement fastsette plikt til å delta i finansieringen av et større fellesanlegg for distriktet. Konsesjonæren avsetter et fond til hver av kommunene Røldal og Suldal på kr. 50 000 som anvendes etter kommunestyrenes nærmere bestemmelse til fremme av fisket i kommunene.

25.

Konsesjonæren plikter å treffe nødvendige tiltak for å søke å avhjelpe de skader og ulemper som reguleringene og overføringene fører med seg for bygdefolkets interesse. Spørsmålet om hvilke tiltak som skal treffes, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn etter vassdragsreguleringslovens § 16, eventuelt § 19.

Spesielt nevnes:

Konsesjonæren plikter å sikre Storelvas utløp i Røldalsvatn mot erosjon og å utføre og vedlikeholde forbygningsarbeider andre steder etter skjønnets nærmere bestemmelse.

Konsesjonæren skal utføre nødvendige opptreksanordninger for båttrafikken på Røldalsvatn og på Valdalsmagasinet, foreta omlegging av fotturistruter i samråd med turistforeningene og om nødvendig opprette nye overnattingssteder samt flytte Valdalseier turisthytte og bygge transportveg til vannet for denne. Sperredammen mot Naustdalen bygges mellom Naustdalstjønn og Holmevatn, med mindre Industridepartementet samtykker i annen planering.

26.

De neddemte arealer ryddes for trær og busker som er over 1,5 m høye eller har over 8 cm stammediameter målt i en høyde av 25 cm over bakken. Gjenstående stubber skal ikke være over 25 cm høye. Høyden regnes vinkelrett mot bakken. Ryddingen skal være fullført senest 2 år etter første neddemming av vedkommende areal.

For så vidt angår det kunstige magasin i Valdalen utføres ryddingen til 45 m under høyeste regulerte vasstand. I dette magasin skal det hvert år i de 10 første år etter at det tas i bruk samles og fjernes rekved.

27.

De partier av isen på magasinene som blir farlig svekket markeres slik:

Så snart isen er farbar om høsten innsirkles de svekkede partier med et tau festet til påler som settes fast i isen med passe mellomrom. Tauet skal til enhver tid ha en fri høyde over is- eller snøoverflaten på mellom 0,5 og 1 m. Menes isen på Røldalsvatn til sine tider å bli farlig å trafikere i sin helhet gjøres dette kjent ved oppslag på sentrale steder rundt vatnet.

28.

Ved damanleggene skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle uten at anleggenes eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Anleggenes eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

29.

Vassslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på for hånd utferdiger. En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt. For så vidt vassslippingen foregår i strid med reglementet, kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inn til kr. 1 000 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

30.

Eieren skal uten vederlag for de utførte anlegg finne seg i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

31.

Anleggenes eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte oppdemningshøyder og de tillatte laveste tapningsgrenser betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner. Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene skal tilstilles Norges geografiske oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

32.

Det påhviler anleggenes eier i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og områder, når dette anses ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Anleggenes eier skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951, nr. 3, eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Anleggenes eier plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det kan skje

uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at hoved- så vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein- og jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommuner. Anleggenes eier plikter å foreta en forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier. Om nærværende bestemmelser gis vedkommende arbeid ledere fornøden meddelelse.

33.

For oppfyllelsen av de forpliktelser som ved anleggene eller deres drift pådras like overfor andre og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser skal der stilles, og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 100 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

34.

Uten departementets samtykke kan den del av kraftproduksjonen som ikke disponeres av staten bare nyttes i industriell produksjon på Vestlandet.

35.

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser. De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere av vedkommende departement fast satte regler.

36.

For så vidt det måtte påhvile konsederte eiendommer eldre panteheftelser, servitutter av vesentlig betydning, leierettigheter og lignende heftelser, plikter konsesjonæren innen to år å fjerne disse eller sørge for at de viker prioritet for de i konsesjonen pålagte forpliktelser, derunder mulkter, som måtte pålegges i henhold til denne. Heftelser av mindre betydning kan av vedkommende departement tillates å forbli stående. Alle heftelser, som etter konsesjonens tinglysing (jfr. post 38) er påført vedkommende eiendommer og gjenstander, bortfaller når disse ifølge konsesjonen overgår til staten eller innløses av denne.

Hvis forholdet ikke er brakt i orden innen den fastsatte frist, kan departementet pålegge konsesjonæren en mulkt, stor kr. 100 pr. dag, som løper inntil saken er ordnet.

37.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av foranstående poster 1, 13, 34 og 35 samt unnlatelse av å stille de i medhold av post 12 påbudte fond, medfører tap av konsesjonen således at reglene i lov nr. 16 av 14. desember 1917 §§ 31 og 32 får tilsvarende anvendelse.

38.

Idet konsesjonæren vedtar foranstående betingelser for konsesjon på vedkommende eiendomsservervelser og regulerings- og overføringsarbeider som forpliktende for seg og de konsederte eiendommer, inngår han på at ervervs- og reguleringskonsesjonen, som ikke kan overdras uten kongelig tillatelse, på konsesjonærens bekostning tinglyses ved hans verneting og innen de jurisdiksjoner hvor de konsederte eiendommer og anlegg m. v. er beliggende.

Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringene og over føringene kan medføre forpliktelser.

Departementet kan når som helst forlange at konsesjonæren sender inn kart i 2 eksemplarer over samtlige ervervede eiendommer og rettigheter, opptatt av en landmåler som departementet godkjenner og etter departementets nærmere bestemmelse.»

I post 23 har Stortinget tilføyet en bestemmelse om at konsesjonæren skal innbetale kr. 25 000 årlig til næringsfondet til hver av de to kommuner. Videre er det gjort mindre tilføyeser til post 11 og post 24. For øvrig er vilkårene i samsvar med dem som er inntatt i proposisjonen.

Departementet vil anbefale at det blir med delt erverv- og reguleringstillatelse i samsvar med Stortingets vedtak.

Det er forutsatt at departementet som vanlig kan avgjøre eventuelle mindre planendringer.

I samsvar med proposisjonen og innstillingen vil det bli henstilt til konsesjonæren å utrede spørsmålet om muligheter for å skaffe en tørrårsreserve ved en ytterligere oppdemming i Valdalen. Når det gjelder konsesjonsavgiftene vil departementet henstille til de berørte kommuner å overføre mest mulig av disse til næringsfondet. Videre vil det fra departementets side bli henstillet til konsesjonæren å sørge for at det på anleggene i størst mulig utstrekning brukes innenbygds arbeidskraft ved at det samarbeides med de stedlige arbeidskontorer, og å ta opp med de angjeldende kommuner og andre interesserte spørsmålet om å planlegge midlertidige hjelpeanlegg (brakkebygg, kraft- og telefonanlegg) slik at de kan bli til varig nytte for almenheten, f. eks. for turist- og ferielivet.

En vil rå til at det fastsettes manøvreringsreglement i samsvar med det utkast som er tatt inn i proposisjonen. Utkastet lyder:

«1.

Reguleringsgrenser:

Høydene refererer seg til NVE's fastmerker i vassdragsnivellelement L. nr. 410, 411, 412, 413 og 414.

Overføringer:

Avløpet fra Risbuelvas nedslagsfelt ned til k. 745,00, 24 km², føres inn på driftstunnelen for Røldal I.

Avløpet fra Grytøyrelvas nedslagsfelt ned til k. 745,00, 51 km², føres inn på driftstunnelen for Røldal I.

Avløpet fra Stølsånas felt nedenfor Finnabuvatn og ned til ca. k. 380,00, 27 km², føres inn på driftstunnelen for Suldal I.

Avløpet fra Kvennabekken ned til ca. k. 625,00 4 km², føres inn på driftstunnelen for Suldal II.

Avløpet fra Tverråno i Juvstøldalen ned til ca. k. 625,00, 6 km², føres inn på driftstunnelen for Suldal II.

Avløpet fra Kvandalselva ved ca. k. 625,00, 69 km², føres inn på driftstunnelen for Suldal II.

Avløpet fra Isvatn hvis felt er 5,3 km², overføres ved reguleringen til Litlavatn og Sandvatn i Bleskestadvassdraget.

Reguleringsgrensene skal markeres med faste og tydelige vasstandsmerker som det offentlige godkjenner.

2.

Under flom tappes det fra Røldalsvatn slik at vasstanden i dette ikke blir høyere enn den ville ha vært ved samme tilsig før reguleringen, og ved manøvreringen for øvrig, has for øye at vassdragets tidligere flomvassføring ikke forøkes og at isforholdene i Suldalslågen ikke forverres.

I fyllingstiden tappes magasinene slik at avløpet fra Suldal I og Suldal II tilsammen utgjør minst 40 m³ /sek., men alt uregulert tilløp til Røldalsvatn i denne periode brukes til å fylle dette vatn opp til kote 378,00. Røldalsvatn må ikke tappes under denne grense før 1. oktober.

For øvrig kan tappingen skje etter behovet i kraftstasjonene.

3.

Fra østre vassdrag avgis det til den alminnelige fløting i Suldalslågen nødvendige vatn overensstemmende med de ved overenskomst eller skjønn fastsatte regler.

4.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger, som godtas av vedkommende departement. Hovedstyret for Vassdrags- og elektrisitetsvesenet kan bestemme hvor damvokterne skal bo, og at de skal ha telefon i sine boliger.

5.

Det skal påses at flomløpene ikke hindres av is eller lignende, og at dammene til enhver tid er i god stand.

Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vasstander. Dersom det forlanges, observeres og noteres regnmengder, temperatur m. v. Av protokollen sendes, om det forlanges, ved hver måneds utgang avskrift til Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitets vesen.

Viser det seg at manøvreringen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger, for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig. Endringer av dette reglement kan bare foretas av Kongen etterat de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.»

Det skal videre i henhold til proposisjonen og Stortingets vedtak gis tillatelse etter vassdragslovens §§ 55, 62, 104 og 105 til innløsning av fallrettigheter, ekspropriasjon av grunn og rettigheter m. v. for utbygging av Røldal-Suldalvassdragene og til å føre elvene ut av de naturlige løp. De vedtatte vilkår for denne tillatelse lyder:

«1.

Utbygging av de eksproprierte fallstrekninger og utnyttelsen av den beslaglagte grunn må være påbegynt innen 2 år og fullført innen en ytterligere frist av 5 år regnet fra tillatelsens datum. I fristene medregnes ikke den tid som det på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte. For hver dag som fristene oversittes uten særskilt tillatelse på løper en mulkt av kr. 200.

2.

Selskapet plikter etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement, å utføre og vedlikeholde grunndammer (terskler) i de elvestrekninger som berøres av utbyggingene særlig av hensyn til fisket, jordbruk, utseende og ferdsel samt foreta opprensning i elvefaret og

strandjusteringer.

Arbeidene skal påbegynnes straks detaljene er fastlagt og gjennomføres så snart som mulig deretter. Utførelsen undergis offentlig tilsyn. De med planlegging og tilsyn forbundne utgifter utredes av selskapet.

3.

Selskapet plikter å treffe tiltak for å søke å avhjelpe skader og ulemper som den delvise tørrlegging av de utbygde elvestrekninger fører med seg for bygdefolkets og kommunenes interesser.

Spørsmålet om hvilke tiltak som skal treffes avgjøres i mangel av overenskomst ved skjønn som i tilfelle kan fremmes i forbindelse med ekspropriasjonsskjønnet.

4.

I den utstrekning vedkommende departement finner det nødvendig plikter selskapet:

- 1) Å sette ut yngel og/eller settefisk (herunder også flerårige) i de mengder og på de steder som departementet bestemmer.
- 2) Å anlegge og drive klekkeri og settefisk dammer til dekning av behovet for yngel og settefisk.
- 3) Å treffe nødvendige foranstaltninger for å sikre tilstrekkelige mengder stamfisk.
- 4) Å anbringe gitter eller annen sperreanordning foran tappeluker og tunnelinntak. Alt fiske i avløpstunnel og kanal fra kraft stasjon skal være forbudt.
- 5) Å bekoste fiskeribiologiske undersøkelser i de områder som berøres av utbyggingene.
- 6) Å erstatte utgiftene ved et forsterket fiskeoppsyn under anleggstiden.

I stedet for pålegget under pkt. 2 kan ved kommende departement fastsette plikt til å delta i finansieringen av et større fellesanlegg for distriktet.»

Vilkårene er i samsvar med proposisjonen, bortsett fra en mindre tilføyelse i post 4.

Departementet vil rå til at den nevnte tillatelse etter vassdragsloven blir gitt.

Videre skal det i henhold til proposisjonen og Stortingets vedtak gis tillatelse til etter vassdragsreguleringslovens § 19 post 2 til å rå over alt vannet til kraftproduksjon i vassdragene ovenfor Suldalslågen.

Departementet anbefaler at slik tillatelse blir gitt.

Industridepartementet tilrår:

1. I medhold av lov om erverv av vannfall, bergverk og annen fast eiendom av 14. desember 1917 § 4 og lov om vassdragsreguleringer av samme dag § 2 og § 19, post 2 tillates et stiftendes aksjeselskap med A/S Rjukanfos og staten som deltakere å erverve fallrettigheter i Røldal-Suldalvassdragene m. v. og å foreta regulering i de samme vassdrag samt å rå over alt vannet i vassdragene ovenfor Suldalsvatn til kraftproduksjon — alt på de vilkår som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 21. desember 1962.
2. Det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen i samsvar med det i Industridepartementets ovennevnte tilråding inntatte utkast som gjeldende inntil videre.
3. I medhold av lov om vassdragene av 15. mars 1940 §§ 55, 62, 104 og 105 tillates det i punkt 1 nevnte selskap å innløse fallrettigheter, ekspropriere nødvendig grunn og rettigheter m. v. for utbygging av Røldal-Suldalvassdragene og å føre elvene ut av de naturlige løp, alt på de vilkår som er tatt inn i Industridepartementets ovennevnte tilråding.